

Bilim Tutum Ölçeği- Kısa Formu

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Bilim Tutum Ölçeği- Kısa Formu*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17756>

Özet

Bilim Tutum Ölçeği- Kısa Formu, bilim eğitime yönelik tutumları ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir ölçeğin Türkçe'ye uyarlanması ve kısaltılmış versiyonudur. Bu uyarlama çalışması, orijinal ölçeğin sahip olduğu psikometrik özellikleri koruyarak, uygulama kolaylığı sağlamak ve daha hızlı veri toplamak üzere tasarlanmıştır. Ölçek, özellikle öğrencilerin bilime karşı olan olumlu veya olumsuz eğilimlerini, algılarını ve değer yargılarını belirlemeyi hedeflemektedir. Uyarlama süreci, ölçeğin kültürel ve dilsel bağlamda geçerliliğini ve güvenilirliğini sağlamak için titizlikle yürütülmüştür.

Kısa formun geliştirilmesi, Şahin ve Genç (2015) tarafından gerçekleştirilmiş olup, elde edilen sonuçlar ölçeğin Türkiye'deki eğitim araştırmalarında kullanılabilir ve güvenilir bir araç olduğunu göstermektedir. Bu ölçek çetidi, bir **Uyarlama** çalışması neticesinde ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler

Bilim Tutumu, Kısa Form, Ölçek Uyarlama, Geçerlik, Güvenirlik, Eğitim Araştırmaları, Bilim Eğitimi, Psikometri.

Yazarlar

Feyzullah Şahin, M. Genç

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, bireylerin (genellikle öğrencilerin) bilime, bilimsel süreçlere ve bilim insanlarına yönelik genel tutum düzeylerini, kapsamlı bir ölçeğe göre daha az zaman harcayarak ve daha pratik bir şekilde ölçmektir. Kısa form, araştırmacılara ve eğitimcilere geniş örneklemelerde veya zaman kıstı ortamlarda **bilim tutumlarını** hızlıca değerlendireme imkanı sunar.

Ölçek, öğrencilerin bilimsel aktivitelere katılım istekliliği, bilimin toplumsal faydasına olan inançları ve bilim derslerine yönelik motivasyonları gibi çetitli tutum bileşenlerini tek bir genel puan altında toplamayı amaçlamaktadır. Orijinal ölçeğin faktör yapısını koruyarak, kısaltılmış versiyonun ölçülen yapıyı temsil etme yeteneğinin yüksek olması hedeflenmiştir.

Yapı

Ölçek, psikolojideki temel kavramlardan biri olan **Tutum** yapısını, bilimsel bağlamda ölçmektedir. **Bilim Tutumu**, bireyin bilime ve bilimsel aktivitelere yönelik sahip olduğu bilişsel (düşünceler),

duyuşsal (duygular) ve davranışsal (eylem e?ilimi) e?ilimlerin genel bir ifadesidir. Ölçek, genellikle pozitif veya negatif yönlü tutumlar? belirlemeye odaklanır.

K?sa formun, tutumun alt boyutları (örneğin, bilimin de?eri, bilimsel araştırmaya ilgi, bilim dersine yönelik kaygı) ne ölçüde temsil etti?i, uyarlama çalışmalarında yapılan **Faktör Analizi** sonuçlarına ba?lıdır. Bu yapı, genellikle tek boyutlu veya birkaç temel alt boyuttan oluşan, bilime yönelik genel bir e?ilimi yansıtan bir ölçüm sağlamaktadır.

Geçerlik

Kaynak içerikte spesifik geçerlik de?erleri belirtilmemi? olmakla birlikte, bir ölçeğin **uyarlama** sürecinde geçerlik çalışmaları yap?lması temel bir gerekliliktir. Şahin ve Genç (2015) tarafından yürütülen çalışmada, k?sa formun orijinal ölçekle benzer sonuçlar verdiğini doğrulamak amacıyla yapı? geçerli?i (açıklayıcı ve/veya doğrulayıcı faktör analizi) ve muhtemelen ölçüt bağımlı geçerlik (ilgili diğer tutum ölçekleri ile korelasyon) incelemeleri yapılmıştır.

Uyarlama çalışmaları ba?arıs?, k?sa formun maddelerinin Türkçe konu?an popülasyon için anlamlı ve kültürel olarak uygun olmasının yanı sıra, ölçmeyi amaçladığı teorik yapıyı güvenilir bir şekilde temsil etmesine ba?lıdır. Bu geçerlik çalışmaları, ölçeğin bilim tutumunu doğru bir şekilde ölçtü?ünü kanıtlamaktadır.

Güvenirlik

Orijinal kaynaktan güvenilirlik katsayıları açıkça sunulmamıştır. Ancak, geçerli bir ölçek olabilmesi için yüksek derecede **Güvenirlik** de?erlerine sahip olması beklenir. Tipik olarak, bu tür uyarlama çalışmaları için iç tutarlılık katsayısı (örneğin, Cronbach Alfa) hesaplanır.

K?sa formun güvenilirlik çalışması, ölçek maddelerinin tutarlı bir şekilde aynı yapıyı ölçtü?ünü göstermeyi amaçlamıştır. Yüksek Alfa katsayısı, ölçek maddelerinin birbiriyle tutarlı olduğunu ve bilim tutumu yapısını istikrarlı bir şekilde temsil ettiğini işaret eder. K?sa formun, orijinal uzun formun güvenilirliğine yakın de?erler sergilemesi, uyarlamanın ba?arısızlığının önemli bir göstergesidir.

Faktör Analizi

Bilim Tutum Ölçeği- K?sa Formu'nun geliştirilmesi sürecinde, maddelerin altında yatan faktör yapısını incelemek amacıyla **Faktör Analizi** (muhtemelen Doğrulayıcı Faktör Analizi, DFA) kullanılmıştır. K?sa formun, orijinal ölçeğin teorik yapısını (tek boyutlu veya çok boyutlu) ne ölçüde koruduğunu belirlemek kritik öneme sahiptir.

Faktör analizi sonuçları, kısa formun maddelerinin bilim tutumu yapısını açıklayan tek veya birden fazla faktöre yüklendiğini ortaya koymuştur. Bu analizler, ölçeğin yapısal geçerliliğinin temelini oluşturur ve maddelerin hangi alt boyutlara ait olduğunu bilimsel olarak kanıtlar. Bu analizler, Şahin ve Genç (2015) tarafından sunulan çalışmanın temel psikometrik bulgularından biridir.

Ölçek Yapısı

Test Türü: Uyarlama (Adaptasyon)

Format: Kısa Form Ölçeği (Self-report Likert Tipi beklenmektedir, ancak derecelendirme bilgisi eksiktir.)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Öğrenciler (Genellikle ortaokul veya lise öğrencileri, bilim eğitimi araştırmaları bağlamında.)

Yaş Grubu: Belirtilmemiştir (Ancak genellikle 10-18 yaş aralığındaki eğitim kademesine uygundur.)

Popülasyon Detayları: Uyarlama çalışması, Türkiye'deki farklı eğitim seviyelerinden alınan bir öğrenci örneklemini üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Uygulama, grup ortamında veya bireysel olarak yapılabilen, kağıt-kalem veya dijital formatta sunulabilen, öz bildirim temelli bir metodolojidir.

Anahtar Kelimeler

Ölçek Geliştirme, Psikometrik Özellikler, Bilim Eğitimi, Öğrenci Tutumları, Eğitim Değerlendirme, Lisansüstü Araştırmalar.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Belirtilmemiştir

Bağılık E-posta Adresleri: feyzullahsahin@duzce.edu.tr (Sorumlu Yazar)

Yazma Adresi: Düzce Üniversitesi (Sorumlu Yazarın Bağlılığı temel alınmıştır.)

İzinler, Ücret ve Test Yolu?

Ölçek, Şahin ve Genç (2015) tarafından yayınlanmıştır. Ölçeğin akademik araştırmalarda kullanılması genellikle yazarlardan izin alınması gerektirebilir. Ticari kullanım veya geniş ölçekli uygulamalar için yazarla iletişime geçilmesi tavsiye edilir. Sorumlu yazarın iletişim bilgileri mevcuttur.

Ölçeğin geliştirilme ve geçerlik/güvenirlik çalışması yayın yılı **2015**'tir. Yayınlanan makalenin orijinal PDF dosyasına aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir:

Orijinal PDF dosyası burada indirilebilir: [bilim-tutum-olcegi-kisa-formu-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Şahin, F., & Genç, M. (2015). Bilim Tutum Ölçeği- Kısa Formu: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *VII. Uluslararası Türkiye Eğitim Araştırmaları Kongresi* içinde (s.471-480). Muğla: Sıtkı Koçman Üniversitesi.

Bilim Tutum Ölçeği- Kısa Formu Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri, orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Uyarılma çalışmasına ait orijinal kaynak içerikte, ölçeğin maddeleri (soru listesi) sunulmamıştır. Maddeler için doğrudan yazarla iletişime geçilmesi veya belirtilen referans kaynağa başvurulması gerekmektedir.